SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 116. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JUNE 19, 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 19-го ЧЕРВНЯ 1992. Ч. 116. РІК XCIX.

СИНОД УГКЦ СТВОРИВ СІМ ЕПАРХІЙ В УКРАЇНІ

Львів (Орися Потупа). — 31-го травня тут завершив працю Синод єпископів УГКЦ, який був скликаний Патріярхом і Кардиналом Мирославом Іваном Любачівським рік після його повернення до Львова 30-го березня 1991 року.

Протягом двох тижнів до Святоюрської гори була прикована увага всієї України. Історичне значення Синоду вимірюється кількома аспектами: це перший Синод, який діятиме за законами церковного права, що вступив у силу минулої осени для всіх Східніх Церков, з'єднаних Апостольською столицею; це перший Синод в Україні з часу надання главі УГКЦ титулу Верховного Архиєпископа з усіма правами Патріярха і перший Синод, що відбувся на території України з часу ліквідації УГКЦ в результаті псевдо-синоду 1946 року.

УГКЦ є найбільшою католицькою Церквою Візантійського обряду.

Основним завданням Синоду було накреслити шляхи вирішення різних проблем, визначити політику Церкви на найближче майбутнє. У своєму слові з нагоди відкриття Синоду Кардинал Любачівський зазначив: „Синод єпископів — це найвища законодавча влада в помісній Церкві. Та заки взятися до самого законодавства, треба вирішити такі преважливі питання, як територія, над якою глава нашої Церкви зі своїм Синодом мають безпосередню юрисдикцію. Цей Синод мусить визначити границі матірної території нашої Церкви... Ми повинні створити нові епархії і екзархати. У зв'язку з тим нам потрібно рішуче поставитися до питання визнання нашої Церкви як патріярхату". Такою була попередня програма Синоду, який за християнською традицією відбувся у храмі св. Юра.

Найзначимішим результатом праці Синоду є утворення Патріярхого Управління (Курії). До цієї структури увійшли: постійний Синод, патріярший канцлер, патріярший економ, голова Патріяршого Трибуналу, єпископ Патріяршої Курії, Комісія з питань Літургії. До постійного Синоду, який є структурним підвідділом управління, увійшли Кардинал Любачівський і чотири єпископи.

Другим важливим результатом праці Синоду є створення нових епархій. Тепер на території України буде сім епархій і один екзархат. Збільшення кількости епархій було викликане неспроможністю задовільнити потреби вірних Церкви тими силами, які діяли донедавна.

У зв'язку із появою нових епархій на Синоді були розглянуті кандидатури на нових єпископів. Згідно із канонічними законами Церкви їхні імена не проголошуться до часу затвердження їх Папою Іваном Павлом II.

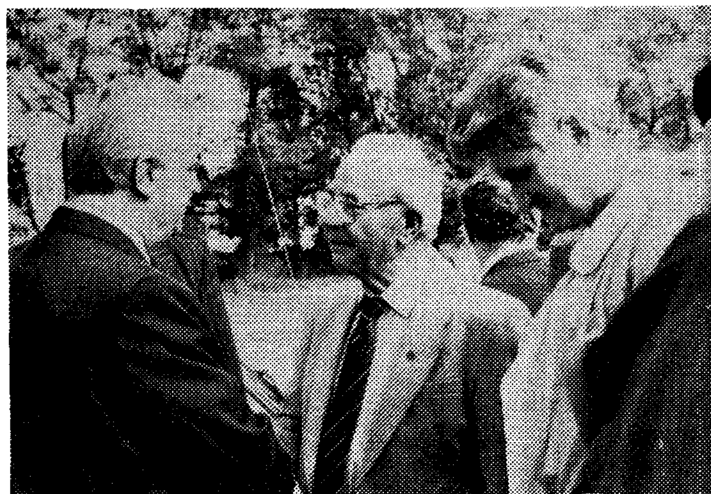
Велика увага на Синоді була приділена застосуванню нового Кодексу канонічних законів для Східніх Церков і поширення особливих прав для УГКЦ, а також відносинам УГКЦ на Заході з Церквою в Україні.

(Закінчення на стор. 4)

МЕДИЧНИЙ КІОСК НА ФЕСТИВАЛІ

Голмдел, Н. Дж. — Нюйоркський відділ Українського Лікарського Товариства Північної Америки запрошує відвідати медичноінформаційний кіоск, який діятиме в рамках Українського Фестивалю в Ґарден Стейт Артс Центрі, Голмдел, Н. Дж. у суботу, 20-го червня, від год. 11-ої до 3-ої по полудні. Будуть запропоновані такі послуги: міряння тиску крови, роздача медичної літератури, консультації-поради лікарів, в тому числі дентистів. Лікарям, зацікавленим в участі у проведенні медичного кіоску, слід звертатися телефонічно до Аріадни Нички (718) 545-5934.

ГОЛОВА УРЯДУ УНР ВІДВІДАВ УКРАЇНУ

Президент Л. Кравчук (зліва) вітає голову Уряду УНР в екзилі І. Самійленка.

Філядельфія (УІБ). — Голова Уряду УНР в екзилі проф. Іван Самійленко 19-го травня відлетів до Києва. На летовищі Бориспіль його зустріли депутат Верховної Ради України, член Президії і голова комісії з питань діяльности Рад народних депутатів Михайло Гришко, його асистент Микола О. Біденко, депутат Лариса П. Скорик та Аркадій Киреєв, керівник Українського Інформаційного Бюра в Києві.

(Закінчення на стор. 4)

Засновано фонд для студентів з України

Торонто. — Як інформує Освітня Фундація Петра Яцика, Ольга Ясінська з Торонто заснувала у своєму завіті Фонд ім. Петра і Ольги Ясінських на суму 100,000 дол., який прилучиться до Освітньої Фундації Петра Яцика. Отримані відсотки з цього фонду мають бути скеровані на стипендії для студентів з України, які будуть навчатися в Англії, а після закінчення їхніх студій будуть практикувати набуті знання в Україні.

За інформаціями слід звертатись до: Petro Jacyk Educational Foundation, 1260 Eglinton Ave. E. Mississauga Ont. L4W 1K8, Canada; tel.: (416) 238-0467.

Журнал „Галичанка" пише про українок з діяспори

Джерзі Сіті, Н.Дж. — Журнал „Галичанка", що появляється у Львові, багато місця посвячує жінкам з діяспори, описуючи їхні успіхи на культурному полі. І так в одному і тому самому числі поміщено обширний репортаж пера Романа Яціва про мисткиню Ірину Банах-Твердохліб п. н. „Я люблю рівнину, простір, далекий горизонт", в якому автор описує мистецький шлях І. Твердохліб, підкреслює її активність у Союзі Українок Америки та Канади, та подає ряд виставок, які художниця вже мала. Р. Яців подає життьовий шлях художниці, її любов до українського народного мистецтва та поширення обрію творчости після переїзду до ЗСА. Свої відомості черпав журналіст в першу чергу із монографії І. Банах-Твердохліб, що появилася у 1987 році в Канаді. Репортаж прикрашений портретом художниці і репродукціями її двох картин.

У тому ж числі „Галичанки" Іван Лозинський пише про поетесу та письменницю Ірину Дибко-Филипчак, з якою мав нагоду говорити у Львові. Він підкреслює, що вона „у Львові вже є бажаною гостею", де приїжджає зокрема для упорядкування літературної спадщини батька її померлого мужа. У розмові з І. Лозинським, вона розповідає так про творчість Івана Филипчака, як також про свою, вислідом якої є те, що вона, як пише „Галичанка", стала членом американського Пенклюбу. На сторінці посвяченій І. Дибко-Филипчак поміщено крім репортажу, ряд її віршів та світлину письменниці.

ТАБОРИ В ЛІГАЙТОНІ

Лігайтон, Па. — Головна Управа Українського Золотого Хреста повідомляє, що тритижневі виховно-відпочинкові табори Українського Золотого Хреста для дітей 6—14 років на оселі ім. Олега Ольжича в Лігайтоні, Па. почнуться у неділю, 12-го липня. Тижнева таборова оплата виносить 120 дол., впис — 20 дол. (одноразово). В таборах братимуть участь діти з України, в тому вісім дітей з Чорнобиля. Зголошуватися слід до 4-го липня, звертаючись до Уляни Процюк: Mrs. Ulana Prociuk, 909 N 29 th St., Philadelphia, Pa. 19130; tel. (215) 235-3709.

ОСІ оскаржує 75-річного литовця

Філядельфія. — Кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" інформує з Філядельфії, що федеральний прокуратор передав справу до суду проти 75-річного американця литовського походження Йонаса Стельмокаса з вимогою позбавити його американського громадянства і започаткування процедури видалення до країни, у якій він доконав злочини.

Прокуратор Ніл М. Шер, директор Бюра спеціяльних інвестигацій (ОСІ), твердить, що Й. Стельмокас служив під час Другої світової війни в литовському батальйоні, який допомагав нацистам винищувати жидів й інших цивільних осіб, які були визнані винними у різних „злочинах". При в'їзді до ЗСА Й. Стельмокас приховав свою участь в батальйоні і, згідно з вимогою еміґраційного уряду, отримав, після п'ятирічного перебування в ЗСА, американське громадянство.

Департамент юстиції твердить, що існують докази на те, що Третій литовський батальйон шуцманів був включений нацистами у винищувальну акцію проти жидів в першу чергу і проти інших неозброєних груп. У судовій скарзі нічого не згадується про особисту участь Стельмокаса у злочинах і тому оборона матиме добрий арґумент, що подібні обвинувачення ОСІ вже висував проти багатьох осіб, які пізніше показались фальшивими, а деякі взагалі були покладені під сукно. Доказом для цього можуть послужити два випадки приховання документів у справі Івана Дем'янюка, українця з Клівленду, і Андрея Артуковіча, хорвата — кажуть деякі спостерігачі.

Кореспонденти, які цікавилися справою Стельмокаса, не могли знайти з ним зв'язку, хоч віднайшли місце його проживання в місцевості Лансдовн на периферіях Філядельфії. Там він був і є дуже активний в литовській громаді. Його адвокат Джан Роджерс Керолл, відмовився дискутувати цю справу і не бажав ділитися інформаціями з кореспондентами.

Згідно з опінією центру Сімона Візенталя, литовський батальйон допоміг знищити майже всіх литовських жидів, крім 8,000, які залишилися чудом при житті. Рабин Марвін Гієр, співосновник центру Візенталя, заявив, що нацисти вбили в Литві 250,000 жидів.

Департамент юстиції відмовився дискутувати справу інших обвинувачених осіб. Візенталь передав департаментові листу з 1,300 прізвищами „воєнних злочинців". Якщо Департамент юстиції і ОСІ виграють судову справу проти Стельмокаса, вони домагатимуться його депортації до Литви.

РІЧНИЙ ВИСТУП УЧНІВ УМІ

Ірвінґтон, Н. Дж. — Нюаркський відділ Українського Музичного Інституту Америки влаштовує у вівторок, 23-го червня, о год. 7-ій вечора річний виступ учнів нижчих, середніх та вищих курсів кляс фортепіяно Т. Богданської, Д. Каранович, Г. Клим, Л. Крупи, О. Протиняк, скрипки Р. Венке та бандури і акордеону В. Кавацюка. Виступи відбудуться в залі УНДому 140, Проспект авеню в Ірвінґтоні, Н. Дж.

УКРАЇНА РОЗБУДОВУЄ СПІВПРАЦЮ З ФРАНЦІЄЮ

Париж. — Засоби масової інформації — Ассошієйтед Пресс, Ройтерс і УНІАР — повідомляють, що Україна, задеклярувавши свою приналежність до европейської спільноти і визнаючи демократичні принципи у мирному розвитку держав, розбудовує і поширює свої дипломатичні зв'язки з цілим рядом країн Західньої і Східньої Европи і хоче брати активну участь у політичному, культурному економічному та іншому житті країн Европейської спільноти.

На думку багатьох політичних спостерігачів і коментаторів, Франція є одною з цих країн, яка готова допомогти Україні вийти на широкі шляхи дипломатичної активности і дати їй належну моральну, політичну і матеріяльну допомогу, включно з висилкою в Україну своїх фахівців, які допоможуть молодій державі перебудувати цілковито занедбану економіку, сільське господарство, змодернізувати фабрики і пожвавити продукцію першої потреби, включно до консервування сільськогосподарських продуктів.

Такий висновок був зроблений спостерігачами на підставі недавньої зустрічі Президента України Леоніда Кравчука з президентом Франції Франсуа Міттераном, прем'єр-міністром П'єром Береґовуа, політиком українського походження, міністром оборони Франції П'єром Жаксо та іншими урядовими особами тієї країни. Президента Л. Кравчука у поїздці до Франції супроводжали цілий ряд урядових осіб і спеціялістів, в тому числі міністер фінансів України Григорій П'ятаченко, міністер закордонних справ Анатолій Зленко та інші.

У Парижі, крім приватної зустрічі Кравчука, з президентом Ф. Міттераном у Єлізейському палаці, відбулась церемонія підписання багатьох договорів, в тому числі так званої Паризької хартії безпеки і співробітництва в Европі. Цей договір є „переступленням Україною історичної бар'єри", — заявив Міттеран під час церемонії. При тій нагоді президент Франції похвалив неядерну політику Києва, тактику частинного розброєння, або радше зменшення звичайної зброї і числа армійських частин.

Очевидно, російські засоби масової інформації, ведучи пропаґандивні напади на незалежність України і політику Л. Кравчука залують, що він, мовляв, поїхав до Франції жалуватися на Росію, розповів Міттеранові, що російський внєшекономбанк заморозив 500 міл. долярів, які належаться Україні. Характеризуючи становище Росії, Кравчук заявив, що вона взагалі відкидає концепцію рівного партнерства між державами, продовжує іти традиційним імперіялістичним шляхом, висуває до України неоправдані притенсії, одним словом хоче зіграти ролю, яку грав колишній Совєтський Союз. Кравчук, кажуть російські джерела, пожалувався французьким політикам, що Росія не збирається ділитися майном колишнього СССР з іншими республіками, ані фондами, які вона отримує від західніх держав. Всі ці й інші справи будуть темою розмов президентів Л. Кравчука і Боріса Єльцина 23-го червня, але політичні коментатори не сподіються, що вислідн розмов будуть позитивними після гучних прийнять Єльцина в ЗСА.

Франція заґарантувала Україні допомогу в сумі 500 міл. франків (95 міл. долярів) на закуп товарів першої потреби і поліпшення сільського господарства. Головною метою поїздки Кравчука до Франції було політичне закріплення України в Европі, — кажуть спостерігачі.

ВІДБУДУТЬСЯ КОНЦЕРТИ З НАГОДИ ВІДЗНАЧЕННЯ ПЕРШОЇ РІЧНИЦІ НЕЗАЛЕЖНОСТИ УКРАЇНИ

Київський хор „Думка" з дириґентом Є. Савчуком.

Джерзі Сіті, Н. Дж. — В грудні цього року приїжджає до ЗСА великий і широковідомий мішаний хор „Думка" з Києва, а з ним солісти Львівської і Київської опери, щоб дати ряд концертів для відзначення першої річниці незалежности України.

Хор, який уважається найкращим в Україні, виступить в ЗСА під спонзорством Українського Народного Союзу, в таких місцевостях: Ню Йорк (Нюарк — 4-го грудня, Філядельфія — 5-го грудня, Вашінґтон — 6-го грудня, Клівленд — 8-го грудня, Чикаґо — 9-го грудня, Дітройт — 11-го грудня, Торонто — 12-го і 13-го грудня, Баффало — 14-го грудня, Рочестер — 15-го грудня, Сиракюзи — 16-го грудня, Гартфорд — 18-го грудня і в ООН в Ню Йорку — 20-го грудня.

Хор „Думка" виступить під дириґентурою маестра Євгена Савчука. В програмі будуть виконані твори світових клясиків, як також українських композиторів. Це перше концертове турне київської „Думки" відбудеться за апробатою Президента України Леоніда Кравчука та опікою міністства культури України.

Організує турне та ним займається українське туристичне бюро „Сковп" та „Авскопрут" Українсько-австрійське-американське підприємство.

Реченці концертів подається заздалегідь, щоб українські громади міст, де буде концертувати київський хор „Думка", могли поробити відповідні пляни.

У СВІТІ

В НЕДІЛЮ, 15-ГО ЧЕРВНЯ, в Донецькому відбувся масовий мітинґ під девізою „Донбас у небезпеці". Його учасники вимагали запровадити для реґіону статус вільного підприємництва і висловилися за те, щоб в Україні були випрацьовані чіткі програми економічного розвитку і соціяльного захисту населення.

ЗГІДНО З ІНФОРМАЦІЯМИ, оприлюдненою міністерством охорони здоров'я України, в республіці загострюється проблеми АІДС. За станом на 11-го червня зареєстровано 97 носіїв вірусу, з них 15 неповнолітних. АІДС виявлено у 21 з 25 областей республіки. Найбільша кількість випадків — в Одеській, Донецькій і Закарпатській областях.

ПРЕЗИДІЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ України спеціяльною заявою відгукнулася на так званий Собор УПЦ, що відбувся в Харкові під керівництвом Єпископа Харківського Никодима. В заяві недвозначно сказано, що „вибори на Соборі нового предстоятеля УПЦ, котрі сталися при підтримці Московської Патріярхії, призвели до чварів і конфліктних ситуацій в УПЦ. Українська держава не втручається у справи Церкви, але і не дозволяє діяти всупереч статутові того чи іншого релігійного об'єднання, зареєстрованого у відповідності з чинним законодавством України". Комітет у справах релігії при Кабінеті Міністрів визнав, що Собор УПЦ в Харкові проведено з порушенням статуту УПЦ, тому його рішення є протиправними.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ України прийняв пропозиції Академії Наук України, міністерства освіти і міністерства культури про запровадження в мовну практику від 1992 року правописних норм третього видання „Українського правопису", що його розробила орфографічна комісія АН України. Нові правописні норми запроваджені з метою здійснення законодавства про державний статус української мови.

В АНГЛІЇ УРЯД рішив вилучити всі тактичні ядерні боєголовки, які є на кораблях і літаках морських летунських сил. Лондон заявив, що врешті зведе свій ядерний арсенал до „абсолютного мінімуму". Цей крок не зачепить стратегічних ядерних ракет на англійських підводних човнах „Поларіс" і „Трайдент", що їх Англія купує в ЗСА. В Англії також залишаться ядерні бомби звичайного типу, доставу яких здійснюють винищувачі-бомбардувальники „Трайдент".

ФРІДРІХ ВОЛЬФ, один з адвокатів колишнього комуністичного диктатора Східньої Німеччини Еріха Гонекера, заявив в інтерв'ю для газети „Берлінер Цайтунґ", що Гонекер не має наміру вертатися до Німеччини. Він продовжує домагатися виїзду до Чіле чи іншої країни, яка погодиться прийняти його. Гонекер робить вигляд, нібито німецькі власті переслідують його з політичних, а не з кримінальних міркувань.

В АМЕРИЦІ

У ПОНЕДІЛОК, 15-ГО ЧЕРВНЯ, Верховний Суд ЗСА рішив, що Уряд ЗСА має право викрадати запідозрілих злочинців з інших країн без згоди даної країни та вести проти даної особи судову справу у Федеральних судах ЗСА. Проти цього рішення Верховного Суду гостро виступив уряд Мехіко, заявляючи, що це рішення незаконне. З цього приводу уряд Мехіко сказав, що припиняє діяльність американських протинаркоманських аґентів на території Мехіко та рівночасно наказує своїм аґентам у ЗСА повернутисядо Мехіко. Це рішення Верховного Суду ЗСА поновило судову справу проти мехіканського громадянина Гумберта Альвареза Мечаїна, якого ЗСА обвинуватили в співучасті у вбивстві американського аґента у Ґвадаляґарі в 1985 році. Досі нижчі американські суди відмовлялися від ведення цієї справи саме на базі нелеґального його схоплення та перевезення до ЗСА.

НАМАГАЮЧИСЬ ЗДОБУТИ голоси серед вбогих, старших і калік, контрольована демократами Палата Репрезентантів у вівторок, 16-го червня, схвалила законопроєкт, який уможливить всім громадянам реєстрацію до голосування при відновлюванні прав їзди автом чи при внесенні будь-яких просьб на громадську допомогу. Офіційні чинники Білого Дому заявили, що дораджуватимуть президентові Джорджеві Бушеві накласти вето на цю пропозицію. Аналітики натомість твердять, що накладання вета Президентом саме на цей законопроєкт у виборчому році може бути дуже поганим політичним потягненямм. А крім того, демократи вже погрожують, що зроблять з цього велику аферу у передвиборчій кампанії, закидаючи республіканцям обмеження голосування. Спікер Томас Фолі уважає, що виступати проти цього рішення президентові Бушеві буде дуже незручно, коли ЗСА пропаґують демократію по цілому світі.

ВЖЕ П'ЯТЬ РОКІВ триває розгляд справи пов'язаної з Іран-контра аферою, а тепер бюро спеціяльного прокуратора покликало до кримінальної відповідальности колишнього секретаря Департаменту оборони Каспара Вайнберґера, який за часів урядування президента Роналда Реґена був головним стратегом розбудови військового озброєння. Обвинувачення проти нього винесла федеральна лава присяжних і оскаржує його у неправдомовності перед Конґресом під час зізнань та у прихованні від спеціяльного прокуратора окремих сторінок свого щоденника, де він нотував свої розмови з іншими про продаж зброї Іранові. На пресовій конференції у бюрі свого адвоката К. Вайнбергер заявив кореспондентам, що він є невинним і що ніколи свідомо не закривав цієї справи перед Конґресом.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year* — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Знову наклеп на Симона Петлюру

Авторитетне американське агенство „Ассошіейтед Пресс" подало вістку що відомий архиловець воєнних злочинців по всьому світі, засновник і голова централі такої ловецької організації у Відні Сімон Візенталь, звернувся листом до Президента України Леоніда Кравчука з вимогою, щоб він, Кравчук, не допустив до найменування однієї з вулиць у Львові іменем Симона Петлюри, як це схвалила тамтешня міська Рада. Візенталь твердить, що хоча Петлюра не наказував переводити в Україні в епосі УНР погроми жидів, проте нічого не робив, щоб їх не було, тобто їм не противився. Це новий наклеп, нове очорнювання історичної постаті Симона Петлюри.

Тим самим арґументом виправдувано вбивство Симона Петлюри на розі двох вулиць Парижу 25-го травня 1925 року. Насправді — це було суто політичне вбивство, один із численних у світовій історії політичних атентатів. 12-го травня 1925 року відбувся у Польщі так званий травневий переворот, який привернув до влади маршала Юзефа Пілсудського. Наче автоматично виринула можливість віднови в якійсь новій формі протисовєтського Варшавського Пакту з 21-го квітня 1920 року. Совєтська імперія була ще тоді, у 1925 році, досить слаба і Москва ніяк не хотіла допустити до такого, хоча дуже проблематичного, але й не виключеного, нового польсько-українського союзу з протиросійським вістрям. Тому обрано Самуїла Шльому Шварцбарта, як ніби месника жидівських кривд, на вбивника Петлюри. На його судовому процесі у Парижі виявлено, що одним із безпосередніх організаторів того вбивства був старшина НКВД Міхаїл Володін. Оборонцем Шварцбарта був французький жид, один із проводирів Компартії у Франції, Торез. Шварцбарта звільнили, бо у Франції була і, мабуть, дотепер існує традиція, щоб звільняти підсудних у політичних процесах.

Твердження Візенталя, що Петлюра не протидіяв погромам — груба неправда. 26-го серпня 1919 року появився в Україні „Наказ Головної Команди Військ УНР" з підписами „Головний Отаман Петлюра" і „Начальник Штабу Головного Отамана, Отаман Юнаків". Текст того Наказу ч. 131 займає півтора сторінки друку книжки великого формату „Симон Петлюра — статті, листи, документи", УВАН, Ню Йорк, 1956, стор. 480). Той „Наказ 131" присвячений виключно справі погромів. Розпочинається гострим натавруванням погромів, до яких армія не може бути в найменшій мірі причетна. Говориться виразно про ворожих Україні провокаторів, які влаштовують такі ганебні дії. Наказ виразно перестерігає, що учасники таких дій будуть карані воєнним судом.

Погроми в Україні, організовані російськими чорносотенними елементами, були болячкою, з якою у тодішніх хаотичних відносинах трудно було боротися. У книжці Василя Іваниса „Симон Петлюра — Президент України" (Торонто, Канада, 1952. Стор. 256) маємо аж шість частин, присвячених погромам за царських часів, за ери Тимчасового Уряду, за влади Добровольчої Армії. Це був прокляін російської царської доби, коли лунало підтримуване режимом гасло „Бей жідов — спасай Рассєю".

Державна влада України чи-то в ері Української Центральної Ради, Гетьманату Павла Скоропадської чи Директорії не мала з цією поганню нічого спільного. Але жидівський світ не цікавиться історичною правдою: він вірить у те, в що хоче вірити. Орієнтуючися завжди на державу, на державну владу, а не на народ, серед якого живуть — за шляхетської Польщі та за білої і червоної Росії, були і залишилися русофілами і в погромах не таврували і не таврують російської чорної сотні, тільки такі світлі постаті, як Симон Петлюра. Скарга й вимога Візенталя до Леоніда Кравчука залишиться без відповіді, або з відповіддю: навчіться історичної правди.

Симон Петлюра став для українського народу символом збройної боротьби за державну незалежність України. Його, українського журналіста, революція винесла на вершини влади. Але винесла правильно. Жиди знають тільки гітлерівський голокост. Сім мільйонів українських жертв голодової облоги, зорганізованої Лазарем Кагановичем — їх не цікавить. Сімон Візенталь повинен соромитися свого вчинку і в майбутньому не втручатися в несвої справи.

Микола Світуха

ОБ'ЄКТИВІЗМ Г. КІССІНДЖЕРА

I

Генрі Кіссінджер, лауреат премії Нобеля і колишній державний секретар ЗСА, відомий своїми непересічними здібностями глибокої аналізи світових подій та їхніх можливих наслідків для американських інтересів. На увагу українського читача заслуговує його опінія опублікована в журналі „Інсайд Ґайд" (ч. 3/1992 за червень-липень) про тенденції в політичному укладі сил після розвалу колишнього Совєтського Союзу. Об'єктивність його позицій розмірно допомоги Заходу Росії і ясність щодо американської політики супроти всіх новостворених держав, отож і України, характеризують автора як державного мужа з почуттям історичної відповідальности, а не як політика склонного на дешеві голослівні заяви.

В основі аналізи Кіссінджера лежить наголос на два паралельні, але окремі, історичні процеси, які проходять тепер на терені колишнього Союзу ССР. Перший — це розпад комуністичної системи, а другий — це дисінтеґрація російської імперії побудованої на протязі поверх 300 років.

Пов'язаність цих процесів ніяк не дає права трактувати їх як ідентичні.

Кіссінджер переконаний, що не кожний антикомуніст конечно є демократом, як і не кожний демократ є антиімперіялістом. Багато тих, які стояли в опозиції до комунізму, висловлювали своєю постановою протест проти суспільної несправедливости і економічних злиднів, а не проти авторитарного устрою. Дехто з тих, хто вимагав ширших політичних свобід, тепер протиставиться розпадові старої російської імперії.

Усі теперішні президенти новостворених держав (включно з Єльцином і Кравчуком) — це продукт комуністичних кадрів. Разом взяті, вони репрезентують унікальну політичну систему, в якій немає ні міцних політичних партій, ні ефективних парляментів, ані формальних конституцій. Називати демократами колишніх апаратчиків, які правлять декретами, було б, на думку Кіссінджера — справою чемности і виявом надії, а не ствердженням дійсности.

Кіссінджер переконаний, що у випадку нових політичних потрясень у Росії режим Єльцина не замінюватимуть новою формою центрального плянування та аґресивної зовнішньої політики. Автократи, які прийшли б на місце Єльцина нагадуватимуть радше режим ген. Франка в Еспанії або Піночета в Чіле. Щоб отримати конечну допомогу Заходу, такий режим затримає реформи економічної структури, використовуючи популярність „перебудови", але без гласности, тобто політичних свобід та демократичних інституцій.

Концепції економічної допомоги Заходу не можуть заступити вільний політичний діялог з новоствореними державами, зокрема з Російською федерацією. Завданням діялогу було б зменшення загрози для стабільности в світі від того, що вчорашні революціонери стануть завтрашніми централізаторами, а провідники недавньої протикомуністичної революції поборюватимуть протиімперіялістичну революцію.

Незважаючи на вигоду, що її добачають політики країн Заходу в будуванні співвідношення з одним, а не багатьома партнерами на сході Европи вони не можуть іґнорувати історичного факту, що міжнародна стабільність не раз була підмінована російським імперіялізмом. Фікція постійного конфлікту зі зовнішнім світом була для Росії мотивом для поширення своєї зони безпеки шляхом загарбання чужих земель. Кіссінджер стверджує, що за останніх 300 років Росія започаткувала 17 воєн, більше як будь-яка велика держава.

Нині Росія поводиться не як новостворена держава, але як наслідник і переємник традицій російської імперії. У випадку намагання відновити центральну владу в Москві, історичні побоювання сусідніх Росії держав дали б підстави для відновлення перегонів в озброєнні.

Закінчення буде.

Іван Плющ

„БУДУЙМО СВІТ XXI СТОЛІТТЯ"

(Слово голови Верховної Ради України І. Плюща на Конференції ООН в справах довкілля і розвитку в Ріо де Жанейро, Бразилія, 12-го червня 1992 року.)

Звертаючись до вас, я звертаюся до всіх громадян плянети Земля — колись квітучої оази життя, над яким зависла загроза екологічного самознищення.

Я звертаюся до вас в імені 52-мільйонового народу України — народу з самобутньою древньою історією, яскравою культурою і тисячолітньою традицією державотворення.

Незалежна демократична українська держава, що відновила своє існування в 1991 році в результаті вільного волевиявлення народу, пожинає сумний врожай 70-літнього панування хибної тоталітарної політичної системи, основу якої становила неефективна, надмірно мілітаризована промисловість і колективізоване сільське господарство, не здатне забезпечити народ навіть на кращих чорноземах у світі.

Колишня совєтська імперія, на словах пропаґуючи гасла свободи, миру, демократії, процвітання, на ділі була злою мачухою для всіх підкорених нею народів. Не стала винятком і Україна, що була перетворена в провінцію з напівколоніяльним статусом, на сировинний, найбільш екологічно забруднений придаток імперії. І ось результат: смертність в Україні перевищила народжуваність, почалося вимирання народу України, що стало наслідком поєднання ряду неґативних економічних, соціяльних і екологічних факторів.

Але ці неґативні обставини не паралізують нашу волю, а навпаки, примушують взятися до створення національно повноцінної ринкової економіки, модернізацію промисловости і сільського господарства, що одночасно забезпечить і оздоровлення навколишнього середовища.

Нашим ідеалом, нашою метою є забезпечення стабільного розвитку суспільства з врахуванням екологічних вимог на найсучаснішому рівні.

Ось чому Україна підписала конвенцію про зміни клімату і конвенцію з біологічного різноманіття і повністю підтримує Декларацію Ріо і Порядок денний на XXI вік. Ми бачимо в цих документах своєрідну майбутню екологічну конституцію Землі.

Щоб дати народові України бажане економічне і соціяльне процвітання в умовах стабільности і демократії, ми хочемо скинути з себе важкі кайдани надмірної мілітаризації індустрії, повернути виробництво до потреб людини. Але для цього потрібні кошти, і кошти немалі. Де взяти їх?

Нагадаю, що Україна, разом з Росією, Білоруссю, Казахстаном, була ініціятором припинення перегонів озброєнь і закінчення холодної війни. Образно кажучи, ми подарували світові більйони долярів, що йшли на знешкодження совєтської військової загрози. Такої загрози тепер немає.

І було б справедливо, коли б частина величезних видатків, які йдуть у світі на озброєння — хоча б 20 відс. — були б спрямовані на вирішення найболючіших економічних і екологічних проблем країн з перехідною економікою, в тому числі України.

Україна подає приклад іншим державам в удосконаленні системи ґльобальної безпеки: саме наш парлямент проголосив намір позбутися ядерної зброї — і ми зробили в цьому напрямку важливі кроки, вивівши з території України тактичну ядерну зброю.

Україна готова взяти на себе всі зобов'язання в реалізації положень договору про звичайні збройні сили в Европі. Ми виступаємо з ініціятивою проголошення Чорноморського басейну без'ядерною зоною, з метою перетворення його на реґіон миру, стабільности, співпраці в ім'я проґресу.

Пане голово, весь світ знає про трагедію України — Чорнобильську катастрофу. Трагічний досвід України, обпаленої атомним вогнем — не лише наша внутрішня справа. Це — проблема світова і ми переконані, що для того, щоб вижити, людство повинно глибоко вивчити і засвоїти досвід Чорнобиля.

Одній Україні це не під силу. Давайте перетворимо Чорнобиль на сферу ґльобального партнерства і спільних дій у знешкодженні зруйнованого реактора Чорнобильської АЕС, з безактивізації (деконтамінації) великих територій, водних джерел і природних об'єктів, із захоронення радіоактивних відходів і вирішення болючих медичних проблем катастрофи століття. Це стане добрим прикладом для людей XXI століття.

Пане голово, пані і панове, сьогодні в Україні оголошено день національної жалоби по шахтарях, що загинули під час аварії на одній з шахт Луганської области. Я закликаю вас до співчуття сім'ям загиблих. Почуття співчуття і солідарности — одне з найкращих людських почуттів і приклад конференції в Ріо вагомо засвідчує це. Ми співчуваємо жертвам екологічних катастроф, співчуваємо людям і природі, яка сама часто стає жертвою людей. Делеґація України полишає Ріо з глибоким переконанням, що свобода, незалежність, демократія і стабільний екологічно збалянсований розвиток — неподільні.

Будуючи нову незалежну Україну, як державу, інтеґровану в европейське і світове співтовариство, ми будуємо світ XXI століття — світ співпраці, взаємодопомоги і ґльобального екологічного партнерства вільних і рівних народів Землі — плянети, яку повинні захистити як найкращий твір Бога і природи в безмежному і холодному космосі.

Марійка Гельбіґ

В українській амбасаді обговорено справу документації

В українській амбасаді у Вашінґтоні 11-го червня відбулася зустріч амбасасадора д-ра Олега Білоруса з представницями українського туристичного бюра „Сковп" — власниці Марійки Гельбіґ і директора Христини Бонакорси. М. Гельбіґ виступала на цій зустрічі в імені 12 українських туристичних підприємств із ЗСА, до яких дійшла вістка, що є можливість, що українська амбасада з уваги на велику кількість праці буде змушена найняти фірму, через яку мали б проходити всі леґалізації та оформлення документів.

Усім відомо, що амбасада працює щойно кілька місяців, а її відкрили саме перед найбільшим туристичним сезоном поїздок в Україну і з України. Денно надходять до амбасади сотні пашпортів для видачі віз та тисячі документів для леґалізації. У цій праці українським туристичним підприємствам було важливо, щоб усі документи ішли просто до амбасади, а не до посередника, що мав би можливість переглядати усі прилоги, які властиво призначені виключно для відома української амбасади.

Після довгої, цікавої і корисної розмови, в якій, крім д-р О. Білоруса, брав участь голова консулярного відділу амбасади Ігор Дунайський, зроблено спільно такі рішення:

1) українська амбасада буде уводити свою комп'ютерську систему для упорядкування і потвердження документів; 2) всі документи будуть висилані просто до амбасади і там будуть надавати їм реєстраційне число та леґалізацію; 3) туристичні бюра, фірми, підприємства та адвокатські фірми, які виготовляють документи для вжитку в Україні будуть повідомлені, що напротязі трьох місяців вони мусять перейти на комп'ютерську систему, програма якої „софтвер" буде вложена у їхні комп'ютери, законтрактовані до тієї цілі фірмою, яка також має навчити у кожному бюрі зацікавлених, як цією програмою користуватися; 4) ті підприємства, вичислені повище, що не будуть могти відповісти вимогам амбасади дістануть список фірм, які матимуть право виготовляти потрібні документи; 5) запрошення (виклики) для рідних і знайомих з України буде виготовлятися на окремих формах виданих і зареєстрованих завчасу в українській амбасаді, які отримають ті фірми, аґенції і адвокати, які співпрацюють замбасадою у комп'ютерській системі. Це потрібне зокрема, щоб запевнити леґалізацію кожного документу в амбасаді, перевірити його важливість і правильне оформлення перед тим, заки цей документ висилається в Україну; 6) документи на запрошення будуть заєстровані в амбасаді на підставі: а) числа пашпорту, б) числа громадянських паперів, або числа соціяльного забезпечення, в) числа дозволу на леґальне перебування в ЗСА. Повищі вимоги поставив Державний Державний департамент, щоб перевірити чи цей, хто запрошує до ЗСА, дійсно існує і чи він бере на себе повну відповідальність за відвідувача. Можливо, що в майбутньому Державний департамент в ЗСА буде вимагати афідавіту від спонсора, де будуть подані також фінансові можливості спонсора утримувати відвідувача і давати йому загальне забезпечення та лікарську опіку на час перебування в ЗСА.

Крім тих шістьох точок, які спільно узгіднено, інші порушені проблеми були технічного характеру, при яких члени амбасади просили пригадати, що з уваги на велику кількість туристів в Україну, треба надсилати пашпорти не пізніше як 30 днів перед датою виїзду із ЗСА. Документи і аплікації на візи мусять бути виповнені машинописом англійською чи українською мовами.

На закінчення зустрічі прибув представник комп'ютерської фірми, яка виготовляє нову систему для української амбасади. Одне з його питань, що викликало здивування було чи формулярі для виповнення можуть бути англійсько-російські, чи англійсько-українські. Без застережень присутні рішили, що усі документи в українській амбасаді будуть українською мовою з англійським перекладом, або навпаки.

Хочу ствердити, що скупе число працівників амбасади у Вашінґтоні виконує подиву гідну працю. Наші молоді дипломати ідуть твердими, але смілими кроками вперед. Виконуючи все що треба точно, докладно і так, як цього вимагає дана справа, можемо облегшити їм завдання.

ЗГІДНО З ОФІЦІЙНОЮ статистикою, за чотири з половиною роки на окупованих Ізраїлем територіях палестинці вбили 589 своїх співвітчизників — за співробітництво з ізраїльтянама. В понеділок, 15-го червня, до цього списку жертв долучилося ще дві: члени териристичної групи „Червоний орел", зв'язаної з Народним фронтом визволення Палестини, вбили 33-річного Фатта Абу Ґалі і 41-го річного Джамаля Мустафу Остала.

Зірка Гренджа-Донська

МОЯ ПРАЦЯ НАД ВИДАННЯМ ТВОРІВ БАТЬКА

II

Тепер що далі? Я пропонувала мамі в Братиславі, щоб подарувала свій архів до Українського Музею у Свиднику, який дістав вже раніше багато матеріялів від батька ще за його життя. Але що з моїм архівом? Як його зберегти? Найбільшим моїм бажанням було видати всі твори, але мої фінансові спроможності на це не дозволяли. Я знала, що ціна досягла б астрономічних цифр.

Не бачучи покищо іншої можливости, я рішила зробити з архіву кілька фотокопій. Сконтактувалася з архівами та бібліотеками різних університетів в Америці і за кордоном і спитала, чи були б згідні прийняти архів для збереження. Одержала позитивну віповідь від п'ятьох університетів — в Америці, Канаді і в Австралії. І так, переклавши список матеріялів на англійську мову, спакувала фотокопії архіву і вислала їх цим університетам разом зі своєю щирою подякою.

Та думка видання творів батька мене ні на хвилину не покидала. Я почала контактуватися зі знайомими, з редакторами, з організаціями, з видавництвами, розпитувала про можливості друку, про ціни, про фінансування, про умови. Ніде заохочуючої відповіді не діставала. Фінансування видання ніхто не хотів на себе брати, навіть відмовляли мене від будь-якого видання. Від однієї людини дістала таку відповідь: „Пані, навіть не пробуйте. Тієї роботи ви самі ніколи не виконаєте... Це ж робота для організацій, для комітетів..."

Попала мені одного разу в руки книжка видана машинописом. Будучи довгі роки секретаркою і професійною машиністкою, подивилася я на ту книжку критичним оком і подумала, „я могла б її краще написати..."

І тоді прийшла думка: „Чому не видати твори батька машинописом?" Це у великій мірі зредукувало б мої видатки. Технічним викінченням я не турбувалася, бо знала, що зможу зробити добру роботу.

Одним з небагатьох моїх щирих друзів, які мене все заохочували до видання творів, був покійний д-р Юліян Гутник. Він мене підтримував на дусі, заохочував, піддавав нові думки, ідеї, радив, допомагав. Звернулася я до нього з цією новою ідеєю. Він захопився нею: „Роби, роби, не чекай на нікого, не проси нікого!. Ти собі даси раду. Я хочу всі томи бачити якнайскорше на своїй книжковій поличці!" Також і покійний Юрій Стефаник, з яким я радилася в цій справі, мене підтримав.

З допомогою д-ра Гутника, який тоді був головою відділу Карпатського Союзу у Вашінґтоні, дістала я спонсорат відділу. Щоб допомогти мені матеріяльно, хоч відділ і не мав грошей, на пропозицію д-ра Гутника управа порозсилала сотні листів до земляків і так здобула перших передплатників для моїх майбутніх видань. Із передплат та пожертв, які почали напливати, утворилася база, яка дала мені можливість почати видання книжок. Досьогодні ці передплатники є моєю найбільшою фінансовою і моральною допомогою.

Після короткого розшукування редактора, сконтактувалася я з проф. д-ром Василем Львом, який згодився взяти на себе редакцію творів. Покійний проф. Михайло Михалевич зробив мистецьке оформлення обгортки і приготовив кілька заставок до першого тому творів. Усе це він зробив безкоштовно в пам'ять батька і в пам'ять спільного перебування з батьком у мадярському концентраційному таборі. Покійний д-р Богдан Романенчук, який уже раніше написав був для одного з часописів обширний життєпис батька, дав згоду помістити його як вступ до першого видання.

Розвідавши про ціни друку і подивившися на фінансові спроможності, я була переконана, що зможу оплатити тільки дуже обмежений наклад книжок. Ні одна українська друкарня не хотіла друкувати менше як 500 примірників, а цього я не могла заплатити. Більше реальним для мене було видати біля 250—300 примірників. На ці мої вимоги згодилася американська друкарня у Міннеаполісі.

Власник друкарні з великим сантиментом поставився до моїх старань. Взяв мене до своєї друкарні, видрукував для мене безкоштовно спеціяльний папір з обрамуванням для машинопису, назначуючи точно марґінеси, середину картки і місце для сторінок; навчив мене, як наліплювати симетрично тексти та ілюстрації, як наліплювати числа для приміток, як робити поправки переліплюванням; показав, які „чудеса" можуть зробити його фотографічні апарати з моїми буквами машинопису. Подарував мені баньку друкарського клею, а що найголовніше, подарував мені малий друкарський столик зі світлом для наліплювання сторінок, що мені дуже придався в моїй праці.

Так поборовши більшість перешкод, взялася я до зібрання й упорядкування віршів до першого видання. За нецілих два місяці я переписала матеріял своєю новозакупленою електричною машинкою, знайшла українську друкарню для друку титульних сторінок, поприлюплювала ілюстрації, додала на першій сторінці збільшену фотографію батька, зробила поазбучний список віршів, список приміток та пояснень — і віддала матеріял до друку. І так, 10-го березня 1981 року появився перший том творів, що включав понад 900 поезій на 456-ох сторінках та вступ на 26-ох сторінках.

Не можу описати того піднесення, тієї радости, того зворушення, що опанували мене після появи книжки. Я стояла перед образом батька і зі сльозами в очах притискала ніжно книжку до грудей і повторяла півголосом: „Татку, вони вже не пропадуть..."

Закінчення буде.

Вісті з Параґваю: визнання України

Щойно наспіло до представництва на Бразилію ДЦ УНР в екзилі звідомлення про діяльність української громади в Параґваю, яке прислав Степан Худик.

Святочний комітет, що був створений за ініціятивою Товариства „Просвіта" для відзначення проголошення незалежности України і втішних вислідів першотравневого референдуму, попросив рівночасно авдієнцію в міністерстві закордонних справ в справі визнання України урядом Параґваю. Про ці заходи широко і прихильно писала вся параґвайська преса, зокрема поважні щоденники „Ля Ґазета", „Нотісіяс" та інші.

Після деякого часу міністер закордонних справ Алєксіс Фрутос Ваескін прийняв українську делеґацію в складі: д-р Петро Черанюк, пастор Іван Слободян, Володимир Баранський і Степан Худик. По довшій і вельми докладній розмові міністер заявив, що ще того самого дня буде говорити про справу визнання України з президентом Параґваю генералом Андресом Родріґезом.

Вищеіменована делегація рівночасно зацікавила цією справою одного з сенаторів і також одного депутата.

Нарешті прийшла радісна вістка: уряд Республіки Параґвай 1-го квітня 1992 року визнав незалежність України, і разом з Україною також Російську Федерацію, Білорусь, Литву, Латвію і Естонію. Передаємо в перекладі повідомлення від міністрерства закордонних справ: „До д-ра Михайла Худика — від амбасадора Маркоса Нартінеза-Мендієти, державного віце секретаря закордонних справ — 3-го квітня 1992. Справа: встановлення дипломатичних зв'язків з державами колишніх членів колишнього Совєтського Союзу. Долучую до цього — копію деклярацій національного уряду в справі встановлення дипломатичних зв'язків з Російською федерацією, Україною, Білоруссю, Естонією, Латвією і Литвою. Зредаґовано дня 1-го квітня 1992. З глибокою пошаною. (підпис) амбасадор Маркос Мартінез-Мендієта, державний віцесекретар закордонних справ".

Вся параґвайська преса широко і грунтовно писала про визнання України урядом Параґваю.

У вступі визнання міністерство закордонних справ заявляє: „Встановлення дипломатичних зв'язків. Уряд Республіки Параґваю перед появою підметів міжнародного права, від розв'язання колишнього Совєтського Союзу, визнає як держави вільні і незалежні Російську федерацію, Україну, Білорусь, Естонію, Латвію і Литву.

Уряд Параґваю, беручи під увагу зобов'язання тих держав шукати розв'язки розбіжностей мирними засобами, готовність виконати зобов'язання щодо міжнародної безпеки і визнання принципів і норм, зазначених в статуті Об'єднаних Націй і інші диспозиції міжнаціональні, заявляє своє рішення встановити повні дипломатичні зв'язки з ними. Вони будуть зформалізовані в найкоротшому часі спільним договором з вищеназваними державами. — Асунсіон, 1-го квітня 1992". Слідує підпис міністра.

Слід зазначити, що Параґвай ніколи не визнав Совєтського Союзу. В Параґваю Комуністична партія була заборонена.

Велика слава і признання для української громади в Параґваю, що так активно і енерґійно обороняє інтереси новонародженої вільної і незалежної України.

Д-р Михайло Рубінець

„Сучасність" на новому етапі

Джерзі Сити, Н. Дж. (Р. Юревич). — Передплатники „Сучасности", її постійні читачі, вже мали нагоду ознайомитися з новим „обличчям" журналу, який від січня цього року виходить у Києві, столиці незалежної України, і є тепер спільним виданням Республіканської Асоціяції Українознавців та американського видавництва „Пролог".

Для багатьох читачів в Україні „Сучасність" стала новим явищем. Адже про журнал, який понад 30 років виходив на Заході — спочатку у Мюнхені, відтак у Ню Йорку, а останнім часом у Нюарку, Н. Дж., ще два—три роки тому знала надто обмежена кількість людей. Журнал, як і все, що виходило у вільному світі, вважався виданням українських „буржуазних націоналістів", а значить ворожим для совєтської влади, і читати його, в очах власть імущих, було злочином. Він зберігався у так званих спецфондах академічних бібліотек і отримати його могли лише ті наукові працівники, які мали на це відповідний дозвіл. А таких було не так уже й багато. Тому „Сучасність" упродовж десятиліть була недоступною для широкого кола читачів в Україні.

Лише за останні два роки, коли ґорбачовська перебудова і гласність вступили у свої права і на Україні, там журнал отримували майже 500 читачів і його популярність постійно зростала. І це не випадково, адже „Сучасність" згуртувала навколо себе широке коло провідних діячів української культури і здобула ім'я серйозного журналу загальнонаціонального профілю.

Нині „Сучасність" можна передплатити у будь-якому поштовому відділі, купити в кожному газетному кіоску України.

Недавно у редакції щоденника „Свобода" побував д-р Тарас Гунчак — професор Ратґерського університету в Ню Джерзі, один з головних редакторів „Сучасности". Він розповів про журнал, про його нове „обличчя", про склад редакції, про редакційні пляни.

— Журнал „Сучасність", який служив українській діяспорі 31 рік, тепер виходить у Києві і став журналом всеукраїнським, — сказав д-р Т. Гунчак. — Нині він виконує дуже важливу функцію, бо об'єднує діяспору з Україною і є нашим спільним виданням. За роки свого існування він зробив великий внесок не лише у виховання нового покоління української інтеліґенції, але й у боротьбу за незалежність України. Виходячи у її столиці, в центрі українського політичного і культурного життя, журнал став всеукраїнським суспільно-політичним, культурологічним і науково-публіцистичним виданням. Він має своїх постійних кореспондентів у Польщі, Чехо-Словаччині, Австрії. За 10 днів журнал приходить з Києва до Америки — безпосередньо до українських читачів-передплатників.

— Вийшло уже три числа „Сучасности", четверте — у дорозі до читача. Що цікавого за цей час появилося на сторінках часопису?

Один з головних редакторів „Сучасности" д-р Т. Гунчак в редакції газети „Свобода".

— Цікавих публікацій було чимало. З прозових творів слід назвати повісті відомого письменника, автора багатьох романів та збірок оповідань, лавреата Шевченківської нагороди та нагороди Антоновичів Валерія Шевчука „Місяцева зозулька із Ластів'ячого гнізда" та Юрія Андруховича „Рекреації", поезії Ігоря Римарука, Тадея Карабовича, Людмили Таран, Андрія Охрімовича та інших. Привернули увагу читачів статті Ярослава Дашкевича зі Львова „Національна самосвідомість українців на зламі XVI—XVII ст.", спогади колишнього дисидента, в'язня польських та совєтських концтаборів Данила Шумука, який проживає нині в Канаді, „Я знав Василя Стуса", інтерв'ю з Президентом України Леонідом Кравчуком, з відомим американським політологом Збіґнєвом Бжезінським, з д-ром Миколою Мушинкою з Чехо-Словаччини (до речі, нашим постійним дописувачем). Думаю, що сподобаються читачам п'єса Володимира Діброви „Короткий курс", поезії Миколи Воробйова та Віктора Кордуна, статті Івана Багряного „Національна ідея і 'націоналізм'", Ярослава Дашкевича „Українці в Криму" (XV — початок XX ст.), Юрія Шереха „Про двох поетів з княжими іменами", надруковані у квітневому числі часопису.

— Чи сталися якісь зміни у спрямуванні журналу, в його „ідейному обличчі"?

— Перш за все, продовжуватимемо славні традиції „Сучасности", закладені її попередниками — редакторами Іваном Кошелівцем, Вольфрамом Бурґартом, Юрієм Шевельовим. Як і досі, дотримуватимемося наукової об'єктивности, плюралізму думок, високих духовних критеріїв, дбатимемо про естетичний смак часопису. Залучатимемо до співпраці нові творчі та наукові сили, особливо серед молоді, як з України, так і з країн нашого поселення. Для цього розширюємо коло наших дописувачів. У зв'язку з тим, що тепер кількість передплатників, особливо в Україні, значно збільшилася і постійно зростає, що нашими читачами є люди з різними естетичними уподобаннями, не цуратимемося експериментаторства і аванґардизму у літературі й мистецтві. Цим самим хочемо „реабілітувати" ту несправедливість, яка існувала впродовж десятиліть з нашій літературі і мистецтві. Тому на сторінках „Сучасности" радо надаватимемо слово літераторам, митцям різних течій та шкіл, які зможуть викласти свої естетичні принципи, творчі позиції...

— Чи не боїтеся, що цим можете відстрашити частину читачів, які не привикли до новаторства?

— Ні, це нас не лякає! Адже завжди щось мусить бути вперше. Завданням преси і є вести за собою читачів, а не йти в них на поводі! Не раз чув від редакторів діяспорних газет: „Я цього слова не вживаю бо наші читачі його не знають". Так ми лише збіднюємо мову. Нині не знають, а завтра знатимуть. Навчаться. Це цілком стосується і новаторства, аванґардизму.

Значно більше, ніж у „старій" „Сучасності", приділятимемо місця літературній і мистецькій критиці, рецензуванню, бібліографії, ширше і швидше інформуватимемо про новинки літератури і мистецтва. Тепер ми маємо значно більше можливостей, бо обсяг „нового" часопису збільшився на 50 відсотків: якщо колись журнал мав 128 стор., то нині — 192 (а річна передплата залишилася попередньою).

— Останнім часом в Україні тяжко з папером. Як дає собі раду „Сучасність"?

— Папір дійсно став проблемою. Багато часописів почали виходити нереґулярно, з перебоями, значно зменшили наклад. Те ж саме і з видавництвами. Щодо „Сучасности", то тут справа дещо краща, ніж в інших видань. Взагалі папір можна дістати, але за тверду валюту. Тому що ми маємо своїх колишніх передплатників на Заході, то й маємо валюту і виходимо завдяки їм. Однак ціни на папір зростають і ми незабаром можемо опинитися в такому ж становищі, як й інші видання. Тому просимо, щоб кожний наш передплатник приєднав хоч одного—двох нових. Кожний новий передплатник буде і меценатом журналу. Без вашої допомоги, шановні читачі, наш часопис не зможе виходити!

Київську „Сучасність" можна передплатити, виславши чек на 60 ам. дол. (річна передплата) на адресу: Sučasnist, 744 Broad St., Suite 1116, Newark, N. J., 07102-3892.

— Чи нема нарікань на правопис, адже читачі на Заході привикли до „Харківського" правопису, на підставі якого Григорій Голоскевич видав свій „Правописний словник"?

— Правопис — це ще одна наша трагедія, біла пляма в українській історії. Найближчим часом і ця справа буде розв'язана — буде прийнятий один український правопис. В цьому напрямі ми зробимо перший крок: незабаром матеріяли авторів з діяспори друкуватимемо за „Правописним словником" Г. Голоскевича, а авторів з України — правописом, який там прийнято.

— Що б Ви хотіли сказати своїм читачам — „народженим і ненародженим", нинішнім і майбутнім?

— „Сучасність" — журнал всеукраїнський, який об'єднує наших братів і сестер в усьому світі. „Сучасність" — це зв'язок діяспори з Україною. Не даймо йому перерватися!

ПРЕЗИДЕНТ ТАДЖИКІСТАНУ Рагмон Набієв підписав указ про створення республіканської Народної ґвардії, головна функція якої полягатиме у захисті конституційного ладу в республіці. Очікується, що гвардійці невдовзі візьмуть участь у роззброєнні незаконних формувань, створених під час квітнево-травневих протистоянь у таджицькому суспільстві.

У ВІВТОРОК, 16-ГО червня, правляча Соціялістична партія в Юґославії офіційно запропонувала пост прем'єр-міністра Міланові Панікові, уродженцеві Юґославії, але громадянинові ЗСА. Голова Соціялістичної партії Сербії Боріслав Йовіч сказав, що „коли б М. Панік дав свою згоду, тоді наша країна багато скорше могла б видістатися з існуючої економічно-політичної ситуації". М. Панік є мільйонером, який вже має торговельні зв'язки з Белградом. Він заявив минулої неділі, що тільки тоді погодиться прийняти це становище, коли на це погодяться всі політичні партії, підприємці та інтелігенція.

Голова...

(Закінчення зі стор. 1)

Того ж дня І. Самійленко був запрошений на сесію Верховної Ради, яка розглядала проєкти законів про приватизацію землі, надзвичайний стан країни та інші питання. Увечорі відбулося гостинне прийняття голови Уряду УНР в екзилі та обговорено плян його діяльности в Україні.

Вже в перші дні перебування І. Самійленка в Києві він мав довшу розмову з головою Комісії ВР України з питань культури і духовного відродження, він же і голова Товариства „Меморіял", Лесем Танюком. Відбулася також зустріч з головою Ради Дорадників Президії ВР д-ром Богданом Гаврилишином. Опісля І. Самійленко був запрошений до Академії Наук України, де мав довшу розмову з віце президентом проф. Олександром Костюком, який потім представив його делеґатам всеукраїнської конференції, присвяченої Миколі Лисенкові. На цій конференції проф. І. Самійленко, привітавши делеґатів, виголосив доповідь.

Надзвичайно хвилюючою подією стала поїздка голови Уряду УНР по Чернігівській області, зокрема до Чернігова і до Седнева, з нагоди відкриття міжнародного шевченківського літературно-мистецького свята, яке відбувалось в днях 22—23-го травня. У цьому святі брала участь вся провідна інтеліґенція України та делеґати з багатьох країн Азії і Европи.

Під час цієї поїздки голову Уряду супроводжував заступник голови Державної Думи д-р Олександер Федорук. В Чернігові, на урочистостях, І. Самійленко поклав квіти під пам'ятником Кобзареві, виступив з промовою на зустрічі з громадкістю Чернігова та дав інтерв'ю для радіо, а на зустрічі з мистцями та письменниками виголосив промову в роковини смерти Симона Петлюри та діяльність ДЦ УНР в екзилі.

Слід підкреслити, що одною із головних подій цього святкування була зустріч і розмова голови Уряду УНР з Президентом Леонідом Кравчуком. Друга подібна зустріч того ж дня мала місце в місті Седнів біля Чернігова.

Після святкових відзначень І. Самійленко відбув зустріч з представниками ВР стародавнього міста Прилуки — місця народження І. Самійленка. Там його зустріли представники міської і районової влади, включно з уповноваженим Президента Кравчука. Після обміну привітами всі разом виїхали до сусіднього села Валки. Там І. Самійленко поклав квіти на могилу його мами та відвідав старий цвинтар його предків. Всі могили він знайшов у належному стані, бо їх доглядають його земляки.

На зворотній дорозі І. Самійленко оглянув Прилуцький історичний музей та школу, де він вчився. Там голова екзильного уряду виголосив промову про ДЦ УНР в екзилі та дав інтерв'ю редакторові газети „Правда Прилуччини". По дорозі до Києва І. Самійленко відвідав музей Павла Тичини в Пісках, а в сусідньому селі відбулося гостинне прийняття в хаті народного депутата і письменника Володимира Яворівського. Темою розмов цієї пам'ятної зустрічі були сучасний стан України та чорнобильська катастрофа.

Ряд телефонів, повідомлень і запрошень в Києві прискорювали поворот голови Уряду УНР до столиці. Там першим кроком його діяльности була довша розмова з керівником президентської канцелярії Миколою Хоменком, а пізніше з головою Державної Думи з питань гуманітарної політики д-ром Миколою Жулинським, який є також головою комітету, покликаного для організації і переведення Міжнародного Конґресу Українців, відзначення річниці відновлення державної незалежности України та передачі повновластей ДЦ УНР в екзилі сучасній владі України, які мають відбутися в днях 21—25-го серпня ц. р. Ці зустрічі мали приязний і діловий характер, включно з обміном думок відносно внутрішнього і зовнішнього стану України.

На закінчення голова уряду виступив у радіоцентрі України з прощальним словом до українського народу та дав інтерв'ю репортерові київського телевізійного центру.

Велику увагу приділили прибулому голові Уряду представники засобів масової інформації Києва. Кореспонденти „Літературної України", „Української Молоді", „Голосу України" та інших часописів самі зголосились для отримання відповідних інформацій. В роковини трагічної смерти Симона Петлюри 25-го травня радіоцентр в Києві передав спеціяльне інтерв'ю, присвячене цій події для всієї України.

Відбулась також ділова зустріч з народним депутатом України і представником Бібліотеки ім. С. Петлюри поетом Павлом Мовчаном, представником радіо-телевізійного центру Левком Даценком, письменником-лавреатом Віктором Тереном, фотокореспондентом Степаном Філіпчуком, поетом і одним із редакторів журналу „Альманах" Сергієм Гречанюком. І. Самійленко також відвідав головну картиру УРпартії та мав ряд ділових розмов з провідними особами в Києві. Мав зустрічі з А. Киреєвим, редактором „Тризуба", та старим приятелем Миколою Руденком.

Величавим святом „День Києва", присвяченого 1,310-річниці Києва та першій річниці відновлення незалежної України, голова уряду залишив гостину і рідну столицю України, одягнену цвітом весняних каштанів, акації та липи.

День перед відлетом до Америки П. Мовчан і Л. Танюк повідомили голову Уряду УНР, що з нагоди передачі повновластей екзильного Уряду владі України будуть відзначені дні Симона Петлюри в Києві і Полтаві.

Одночасно повідомлено, як було умовлено раніше, що весною 1993 року, в 60-ту річницю голодового ґеноциду в Україні, буде відзначено цю трагічну дату по всій Україні. До Почесного Комітету цієї трагічної річниці запрошено проф. І. Самійленка.

ПОВІДОМЛЕННЯ ІЗРАЇЛЬСЬКОЇ преси про те, що Китай продавав арабським країнам ядерну зброю, відкинув як безпідставні китайський амбасадор в Ізраїлі Лін Чжен. Він сказав, що його країна ніколи не торгувала ядерною зброєю. Відомо, що Китай є одним з найбільших експортерів зброї на Близький Схід і що донедавна він продавав ракети середнього засягу Савдійській Арабії, Іранові й Іракові.

В МОСКВІ КОЛИШНЯ комуністична верхівка скликала „пленум ЦК КПСС", на якому виключила з комуністичного членства Міхаїла Ґорбачова „за розвал партії і держави і зраду інтересів трудового народу". Так званий пленум вирішив „провести до кінця 1992 року 20-ту конференцію КПСС" і сторив організаційний комітет у справі її підготови.

„І ПОМОЛЯТЬСЯ НА ВОЛІ..."

У статті Івана Леськіва п. з „Післанництво нації" („Свобода", ч. 106 з 5-го червня ц. р.) повинно бути: „Встане Україна. І розвіє тьму неволі, Світ правди засвітить, І помоляться на волі Невольничі діти!..." — Ред.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою пожертву на фонд „Свободи" і дитячого журналу „Веселка" та потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ПРЕС ФОНД Ч. 28

В. Пилипишин, Чикаґо, Іл.	30.00
Е.Р. Скарвіпко, Бінґгамтон, Н.Й.	25.00
Р.В.Дорош, Дубут, Мн.	20.00
М. Костюк, Воррен, Миш.	20.00
УЛТПА, Чикаґо, Іл.	20.00
С. Кальба, Дан Міллс, Онт.	15.00
В. Баніт, Сейнт Леонард, Кв.	10.00
О.К. Винницький, Ла Салл, Кв.	10.00
І. Захарків, Воррен, Миш.	10.00
О. Кравців, Аннандейл Ва.	10.00
Я. і В. Криштальські Форрест Гіллс, Н. Й.	10.00
О.М. Мартинюк, Коягоґа Фоллс, Ог.	10.00
Т. Мельничук, Філядельфія, Па.	10.00
О. Третяк, Філядельфія, Па.	10.00
Т. Шладак, Сейнт Пітерзбурґ, Фл.	10.00
П. Вітоль, Лондон, Онт.	9.00
Х. Варанська, Лінконвуд, Іл.	5.00
П. Василів, Чикаґо, Іл.	5.00
П. Врублівський, Давнерс Ґров, Іл.	5.00
А. Горпенюк, Ірвайн, Ка.	5.00
Л. Гусак, Дерфілд Біч, Фл.	5.00
Г. і В. Королі, Варм Мінерал Спрінґс, Фл.	5.00
Ф. Копистенський, Етобіко, Онт.	5.00
В. Лаврів, Парма, Ог.	5.00
Ю. Левкуць, Чикаґо, Іл.	5.00
Д. Микита, Фінікс, Аз.	5.00
М. Палій, Джексон Гайтс, Н.Й.	5.00
Ю. Федечко, Колюмбус, Ог.	5.00
Ю.Демченко. Бейонн. Н.Дж.	3.00
В. Жигайло, Ню Йорк, Н. Й.	3.00
Г. Буган, Рочестер, Н.Й.	2.00

Синод УГКЦ...

(Закінчення зі стор. 1)

Наприкінці Синоду Владика Володимир Стернюк прочитав „Декларацію неважности львівського псевдосиноду 1946 року". Декларація, апробована всіми владиками, була зачитана у соборі св. Юра.

Під час Синоду єпископи мали нагоду зустрітись із намісником Президента України у Львівській області Степаном Давимукою, головою Обласної Ради Ми-Михайлом Горинем, посадником Львова Василем Шпіцером. Зустрічі підтвердили, що влада, дотримуючись політики невтручання у справи Церкви, з прихильністю і розумінням ставиться до її проблем. Плянувалась зустріч владик з президентом України Леонідом Кравчуком. У силу об'єктивних обставин, викликаних невідкладними справами Президента, зустріч представників УГКЦ з Президентом перенесена на пізніше.